

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 11. De cognat. spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

errore rescinduntur. Ratio est, quia talis error non tollit consensum in personam præsentem, licet illa, quoad aliquas condiciones accidentarias matrimonio, existimeret aliter effecta.

TITULUS X.

De natis ex libero ventre.

1. Partus sequitur ventrem, id est, conditionem matris.
2. Idque siue ex legitimo siue non legitimo matrimonio filii nati sunt.

Cum superiori Tit. dixerimus, subsistere jure Canonico matrimonium inter servum & servam vel libertam, illius occasione hic quaeritur, an natus ex libero ventre, id est, matre libera, patre vero servo, censendus sit servus, an liber: Idque ex conditione matris aestimandum esse traditur * 1. Unde natus ex libero ventre, id est, matre libera, non quidem ingenuus, sed & libera, cujuscunque conditionis fuerit pater, liber erit & ingenuus: Et è diverso nascetur servus, si mater fuerit ancilla, *c. unico hoc tit. c. ult. sup. De servis non ordinandis. l. Partum Cod. de re vindic. §. penult. Instit. De jure personar. §. sed si quis instituit. de ingenuis.* Ratio est, quia quando quaeritur de servitute vel libertate, partus sequitur ventrem, id est, conditionem matris, *l. 5. §. 2. D. de statu hominum.* Idque favorabilius est proli, quando quidem ad hoc, ut sit libera, sufficiat matrem fuisse liberam aliquo tempore, vel conceptionis, vel partus, vel medio, etiam per minimum momentum à conceptione: Quia non debet calamitas matris nocere ei, qui in ventre est, *l. 5. D. de statu hom. & Instit. de ingenuis.* Cum interim respectu patris non nisi conceptionis tempus, quo causa est efficiens, inspicere possis. Adde, quod quoad libertatem leges inspexerint id, quod est certius: Jam autem constare certo nequit, quo patre filius sit procreatus, cum tamen constet semper, ex qua matre sit in lucem editus.

Et hoc quidem obtinet, licet quis ex propria ancilla filium habeat, nam & is ejus servus est,

l. 2. Ced. Si mancipium ita fuerit alienatum. & c. l. fin. Cod. Communia de manumissionibus. * 2. siue filii nati sint ex non legitimo matrimonio, d. l. 5. §. 2. D. de statu hominum, siue ex legitimo, quia textus juris indistinctè loquuntur.

Non obstat *l. Cum legitime 19 D. d. sic* quia ea ita intelligi debet, quod filii ex legitimo matrimonio sequantur patrem, quoad familiam & originem, *Gloss. ibid.* Non obstat quoque *can. fin. xxxi. 1. q. 4* quia à Glossa & communiter explicatur, ut filii tales sequantur deteriorem patrem, id est, debiliorem. qualis est femina.

Hæc tamen intelligenda sunt, quando agitur de servitute vel libertate ex vi natalium: Quia aliis de causis potest natus ex libero ventre redigi in servitutem, veluti, si ob ingratitude patris in servitutem reducat, *l. 2. Cod. de libertis & eorum libertis v. filiis Videatur Hostiensis. in Summa b. 1. §. Et in quibus Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 24.*

Præterea si consuetudo alicubi aliter habeat, ea, favore libertatis, non est improbanda, *c. Licet 3. sup. de conjugio servor.* Nam cum hæc res sit ex jure positivo, potest consuetudo prævalere, *c. ult. sup. de consuetudine.*

TITULUS XI.

De Cognatione spirituali.

1. Cognati unde dicti.
2. Cognatio triplex, Naturalis, Spiritualis, Civilis.
3. Cognatio Spiritualis quam dicatur.
4. Cur ex Baptismo & Confirmatione oriatur, non ex aliis Sacramentis.
5. Inter quos contrahatur de jure Decretalium.
6. Et de Conc. Trident.
7. Cognatio spiritualis, qua ex Catechismo oriatur, solet, hodie sublata.
8. Cognatio spiritualis dirimit matrimonium postea contractum.

Nihil est, quod magis impediat matrimonium contrahendum, aut dirimat contractum, quam cognatio. Hocque impedimentum ex cognatione proveniens latè patet, & propterea de eo per plures Titul. tractat Pontif.

2. Cognati ab eo dici purantur, quod quasi

Ggg

unâ

nnà cōmuniterve nati, vel ab eodem orti proge-
nitivæ sint. l. 4. §. 1. D. de gradibus & affinitibus. vel
quasi ex uno nati, aut quasi cōmunitve nascendi
principium habuerint, l. 1. §. 2. D. Unde cognati.

3. Est autem Cognatio generale nomen, sig-
nificans omne vinculum, quod vel naturaliter
ex jure sanguinis, vel ex Juris dispositione in-
ter aliquos contingit. Hinc accommodatè ad
propositum dividi potest in cognationem Na-
turalem, Spiritualem (de qua tamquam digno-
re prius agendum est) & Civilem sive Legalem.

4. Cognatio spiritualis, quam Compaterni-
tatem & Commaternitatem vulgo appellant,
est vinculum ac conjunctio, nascens ex consti-
tutione Ecclesiæ inter aliquos ex Baptismi &
Confirmationis collatione, vel recipientis hæc
Sacramenta susceptione; indeque spiritualis di-
cta est, c. ubi. hoc. 1. in 6.

Dixi, ex constitutione Ecclesiæ; quia cum
hæc Sacramenta nullum habeant fundamen-
tum in jure naturæ, sed ex sola Christi institu-
tione incœperint, nec ullus reperitur in Sacra
Scriptura locus, ubi illius fiat mentio, non po-
test hæc cognatio esse juris naturæ vel divini
positivi: Licet fundamentum aliquod in jure di-
vino habeat, quandoquidem, 1. Petr. 1. appelle-
tur regeneratio per Christū facta per hæc Sacra-
menta: Ac proinde testat, ut sit inducta per Ec-
clesiam, can. De eo, can. Si quis Filiastrum & alius
multis xxx. q. 1. c. Veniens. & similibus hoc tit. c. 1.
eod. in 6.

Idè autem nascitur potius ex Baptismo &
Confirmatione, quam ex aliis Sacramentis, quia
per Baptismum & Confirmationem, & non per
alia Sacramenta, rebascitur & regeneratur ho-
mo ad vitam æternam, seu unus ab alio recipit
esse quoddam spirituale, can. 1. 2. & 3. xxx. q. 3.
Et in his Sacramentis ministrans est quasi ge-
nerans, susceptor verò sive patrinus est quasi
mater, quæ nomine Ecclesiæ in suo gremio su-
scipit baptizatum & confirmatum. Et propter
ea ut per naturalem nativitatē naturalis exur-
git cognatio, impediens & dirimens matrimo-
nium, ita per spiritualem spiritualis cognatio ori-
tur, similiter impediens & dirimens matrimo-
nium, ob peculiarem reverentiam, quam alter
alteri debet, cui maximè repugnat actus conju-
galis. Proindeque cum in aliis Sacramentis non
contingat hæc aut similis regeneratio, non con-

trahitur quoque aliqua cognatio spiritualis, c.
fn. §. in. in 6. Nam licet conferant esse spiritua-
le gratiæ, non tamen id faciunt per modum spi-
ritualis regenerationis, sed vel per modum ali-
mentationis, ut Eucharistia, vel per modum sa-
nationis aut reconciliationis, ut Pœnitentia.

5. Contrahitur hæc cognatio Jure Decreta-
lium inter baptizatum & patrinum patrinam ve
sive suscipientem de baptismo, interque eun-
dem baptizatum & suscipientis liberos atque ux-
orem, ante susceptionem carnaliter ab eodem
cognitam: Item inter suscipientem ac baptizati
patrem matremque: Ac denique inter baptiza-
tum & baptizantem, ejusque filios & filias, c. 3.
4. 6. & 8. hoc. 1. c. 1. eod. in 6. Usdemque modis et
confirmatione oritur, d. c. 1. §. fn. eod. in 6. Et idè
si inter hos contrahatur matrimonium, Jure
Decretalium esset dirimendum. Possunt tamen
eodem jure filii compatrum matrimonio inter
se jungi, modò per neutrum eorum devotum
sit ad compaternitatem, & modò non obstat
consuetudo loci, d. c. 1. & 3. hoc. tit.

6. Cæterum Conc. Trident. Sess. 24. cap. 2. de
reformat. matrim. gravissimis de causis hanc co-
gnationem spiritualem nonnihil coarctavit;
statuitque ut unus tantum, sive vir sive mulier,
juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad sum-
mum unus & una baptizatum de Baptismo sus-
cipiant, inter quos ac baptizatum ipsum, & il-
lius patrem & matrem, nec non inter baptizan-
tem & baptizatum, baptizati que patrem & ma-
trem tantum contrahatur spiritualis cognatio.
Et paulò post Ea quoque cognatio inquit, quæ
ex Confirmatione contrahitur, confirmantem
& confirmatum, illiusque patrem & matrem,
ac tenentem non egrediat: Omnibus inter ali-
as personas hujus spiritualis cognationis impe-
dimentis omninò sublati.

7. Ex quibus verbis Sanchez de matrim. lib. 7.
disp. 6. existimat cognationem spiritualem im-
perfectam, quæ Jure Decretalium oriebatur ex
Catechismo inter easdem personas, inter quas
ex Baptismo oriebatur, c. Contraffo 5. h. tit. cap. 2.
eod. in 6. (cèd quòd Catechismus ex natura sua
sit quoddam initium Baptismi & regenerationis
spiritualis) esse sublatam, cognationis que spiri-
tualis impedimentum similiter sublatum, præ-
terquam in casibus ibi expressis, inter quos non
recensetur Catechismus.

8. Dirimit verò cognatio spiritualis matrimonium postea contractum dumtaxat. *c. Penitentiis h. t. d. c. 1. eod. in 6.* non verò antea contractum, si superveniat, *c. Si vir 2. h. t.* Nam n. c. ulum aliud impedimentum dirimit matrimonium antea legitime contractum, licet usum ejus, id est, petitionem debiti impedire possit. Si quis enim filiam suam baptizet scienter, extra calum necessitatis, non potest ab uxore sua debitum petere, licet reddere teneatur, *d. cap. 2.* Et licet aliquando separatio concubitus conjugum ob id indicta fuerit, *can. 1. xxx. q. 1.* tamen id postea fuit reformatum, *can. Nofco. can. Dicitur d. loco.*

TITULUS XII.

De cognatione legali.

1. Quae dicatur Cognatio legalis.
2. Impedit contrahi matrimonium & dirimit contractum inter ascendentes & descendentes.
3. Inter collaterales tantum durante adoptione.
4. Inter fratres adoptivos eorumque liberos, & similes consistit matrimonium.

Cognatio legalis est proximitas per adoptionem alicujus proveniens: Inde appellationem hanc sortita, quod primum à legibus civilibus inventa & inducitur sit, *§. Sed si quia. Institus de nuptiis.* deinde à sacris Canonibus accepta & approbata, *c. unico h. t. can. Ita diligere xxx. q. 3.*

2. Hæc non solum impedit matrimonium contrahi, sed etiam postea contractum dirimit. Et quidem in infinitum inter eos, qui per adoptionem sibi parentum liberorumque loco esse cœperint: Veluti inter adoptantem & adoptatum, ejusque liberos seu descendentes: Inter adoptantem & uxorem adoptati, quæ est illi instar nurus: Ac rursus inter adoptatum & uxorem adoptantis, quæ illi est instar novercæ, *d. can. Ita diligere, l. Adoptivus 14. l. Quin etiam 55. D. de ritu nupt. Ad eod. ut ne quidem dissoluta per emancipationem adoptione contrahere valeant, quia in nuptiis contrahendis non tam spectandum quid liceat, quàm quod honestum est, naturale scilicet Jus, sola honestate ac solo pudore constans, *d. l. Adoptivus §. 2. in fine l. Semper 197.**

D. de & l. honestum autem non est, ut qui parentum loco fuerunt, vel sunt, contrahant cum iis, qui fuerunt vel sunt loco liberorum.

3. In aliis verò, qui per adoptionem parentum liberorumque locum non obtinent, sed fratrum sororumve & aliorum venientium, veluti inter filios naturales adoptantis, in ejus potestate existentes, & adoptatum, impedit quidem & dirimit matrimonium hæc cognatio, sed eo usque tantum, donec manet adoptio, *l. 17 D. de ritu nupt. d. c. unico h. t.* ubi dicitur, inter filium legitimum & sororem adoptivam nuptias consistere non posse, quamdiu durat adoptio: Nam verba illa, consistere non posse, inveniunt satis, dissolvendum esse matrimonium, vel permanere non posse. Addit, quod verbum, potest, præposita negatione tollat potentiam & reddat actum nullum, *Gloss. inc. 1. de R. l. in 6.* Ratio est, quia honestas non patitur, ut quis cum sorore, licet adoptiva, matrimonium contrahat, quamdiu durat adoptio, quæ imitatrix est naturæ. Quæ dissoluta, sive per mortem adoptantis, sive per emancipationem, cum non sint amplius fratres & sorores, tamquam cessante causa, cessat hæc prohibitio, ut & durante ea durat, cum sit ob interpretativam tantum filiationem, ex adoptione provenientem. Secus atque in quasi ascendentibus & quasi descendentibus, quia reverentiâ, quam debet adoptatus, cum sua uxore & suis descendentibus, adoptanti, ejusque uxori, est perpetua, & proinde perpetua etiam prohibitio.

4. Cæterum inter adoptantem & adoptivi parentes, itemque inter fratres sororesve adoptivos, id est, adoptatos ab eodem parente, potest consistere matrimonium, quia inter eos nullo jure cognatio inducitur reperitur. Nam *d. c. unico h. t.* loquitur de vera filia patris adoptantis, quæ inceptit esse soror adoptivi fratris, filii scilicet adoptati à suo legitimo patre.

A fortiori etiam filii duorum fratrum adoptivorum, & rursus filia illegitima adoptantis & adoptatus matrimonio jungi possunt, ob eandem rationem, quia si cognatio hæc inter filios legitimos & adoptivos cesset, soluta patria potestate, minus etiam eadem contrahitur, ubi filius & filia talis est, ut non sit in patria potestate, qualis est illegitimus.

Non obstat *d. canon. Ita diligere xxx. q. 3.* ubi dicitur.

Ggg 2

dici.